

**Культ мертвої корови. Як
оригінальна хакерська
супергрупа могла би
врятувати світ**

Наше життя стрімко переїжджає онлайн, але мало хто розуміє примарність мереживної безпеки. У цій книжці журналіст Джозеф Менн розказує про найпершу, найбільшу і найвпливовішу хакерську групу «Культ мертвої корови», і справжні імена деяких членів цієї групи саме тут розкриваються вперше. Хакери з «Культу мертвої корови» на ти з комп'ютером з динозаврових часів першого інтернету. Саме вони непокоїлись про безпеку особистих даних користувачів, коли виробникам програмного забезпечення на це було начхати, саме вони співпрацювали з урядом США після 11/09, саме вони перші порушували етичні питання в користуванні інтернетом. Ці хакери не спрямовували свої вміння і знання на те, щоб заволодіти грошима чи з тіні керувати країнами, – вони стали на захист прав людини і досягли в цьому неабияких успіхів. Джозеф Менн нагадує, що ситуація з безпекою в інтернеті гіршає, і ця книжка – спосіб привернути уваги до проблеми, відкрито її назвати і обговорити. Це видання буде корисне всім, хто цікавиться сучасними технологіями, знає, хто такі тролі та боти, користується інтернет-банкінгом та любить шопінг онлайн.

«/»«/» «/»«/» «/»«/» «/»«/»

ДЖОЗЕФ МЕНН

КУЛЬТ МЕРТВОЇ КОРОВИ

Як оригінальна
хакерська супергрупа
могла би врятувати світ

ВИДАВНИЦТВО

ФАБУЛА

#PRO

Джозеф Менн

**КУЛЬТ МЕРТВОЇ КОРОВИ:
як оригінальна хакерська супергрупа могла би врятувати світ**

Видавництво «Фабула»
2021

Оригінальна назва твору:
CULT OF THE DEAD COW:
How The Original Hacking Supergroup Might Just Save The World

Це видання опубліковане за домовленістю з Public Affairs, частиною Perseus Books, LLC, підрозділу Hachette Book Group, Inc., Нью-Йорк, штат Нью-Йорк, США.
Всі права збережено.

Copyright © 2019 by Joseph Menn

© М. Хандога, пер. з англ., 2021

© «Фабула», макет, 2021

© Видавництво «Ранок», 2021

ISBN 978-617-09-7481-5 (epub)

Жодна частина цієї книжки не може бути відтворена в будь-якій формі без письмового дозволу власників авторських прав.

Електронна версія створена за виданням:

Джозеф Менн

M50 Культ мертвої корови: як оригінальна хакерська супергрупа могла би врятувати світ/ пер. з англ. М. Хандога. — Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2021. — 240 с.

ISBN 978-617-09-7366-5

Наше життя стрімко переїжджає в онлайн, але мало хто розуміє примарність мереживної безпеки. У цій книжці журналіст Джозеф Менн розповідає про найпершу, найбільшу і найвпливовішу хакерську групу «Культ мертвої корови», і справжні імена деяких членів цієї групи саме тут розкриваються вперше. Хакери з «Культу мертвої корови» на ти з комп'ютером з динозаврових часів першого інтернету. Саме вони непокоїлись про безпеку особистих даних користувачів, коли виробникам програмного забезпечення на це було начхати, саме вони співпрацювали з урядом США після 11/09, саме вони перші порушували етичні питання в користуванні інтернетом. Ці хакери не спрямовували свої вміння і знання на те, щоб заволодіти грошима чи з тіні керувати країнами,— вони стали на захист прав людини і досягли в цьому неабияких успіхів.

Джозеф Менн нагадує, що ситуація з безпекою в інтернеті гіршає, і ця книжка — спосіб привернути увагу до проблеми, відкрито її назвати і обговорити. Це видання буде корисне всім, хто цікавиться сучасними технологіями, знає, хто такі тролі та боти, користується інтернет-банкінгом та любить шопінг онлайн.

УДК 004.4:316.453

Шановний читачу!

Спасибі, що придбали цю книгу.

Нагадуємо, що вона є об'єктом Закону України «Про авторське і суміжні право», порушення якого карається за статтею 176 Кримінального кодексу України «Порушення авторського права і суміжних прав» штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, з конфіскацією та знищенням всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення та обладнання і матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Повторне порушення карається штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією та знищенням всіх примірників, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення, аудіо- і відеокасет, дискет, інших носіїв інформації, обладнання та матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Кримінальне переслідування також відбувається згідно з відповідними законами країн, де зафіксовано незаконне відтворення (поширення) творів.

Книга містить криптографічний захист, що дозволяє визначити, хто є джерелом незаконного розповсюдження (відтворення) творів.

Щиро сподіваємося, що Ви з повагою поставитеся до інтелектуальної праці інших і ще раз Вам вдячні!

*Присвячується пульмонологу Це-Мін (Бенсону) Чену,
який врятував моє життя після Def Con 2014 року*

ПЕРЕДМОВА АВТОРА

Технології вирішують долю світу, і ми в їхніх кайданах. Електронний нагляд, кібервійна, штучний інтелект і використовувані з корисливою метою соціальні мережі ось-ось штовхнуть спільноти за точку неповернення. Навіть ті з нас, хто це передбачив, не думали, що це станеться настільки лиховісно, настільки швидко і точно не в такий спосіб.

Протягом останніх двох десятиліть я висвітлював технологічну галузь як журналіст, і найчастіше мене цікавили питання безпеки та приватності. Вони миттєво перетинають межу між бізнесом і політикою та кидають виклик нашим уявленням про безпеку, свободу та справедливість. Захопливо спостерігати й іноді брати участь у подіях, коли уряди, компанії та люди з активною громадянською позицією намагаються подолати щоразу нові наслідки. Безпека тісно пов'язана з владою. І її стан дедалі ускладнюється, відколи інтернет вийшов з контрольованого університетського середовища у 1980-х.

Працюючи у Кремнієвій долині над своєю першою книжкою, у якій ішлося про злет і падіння *Napster*, я почав сильніше перейматися комп'ютерною безпекою — чи її відсутністю. Шон Феннінг був одним із перших хакерів, яким захоплювалася публіка, і йому допомагала досвідченіша команда, зокрема деякі люди, з якими я підтримував

зв'язок і які є героями цієї книжки. Хоча звукозаписна індустрія з цим не погодилася б, члени команди Феннінга були переважно хорошими хлопцями, які експериментували, щоб навчитися, а не бути зловмисниками. Але всі підказані ними тенденції були негативними.

Коли стан безпеки погіршився та ставки зросли, я присвятив цій темі свою книжку *Fatal System Error*. Вона показала масштаб небезпеки, акцентуючи на тому, як організована злочинність і деякі наймогутніші уряди світу співпрацюють, щоб скористатися мінімальним регулюванням, недосконалими у своїй основі технологіями, нездатністю ринку створювати якісні засоби гарантування безпеки. У центрі цієї книжки була правдива історія співпраці російської розвідки з кримінальними хакерами — сценарій, який перетворився з неймовірного на момент публікації 2010 року на широко визнаний сьогодні.

Відтоді багато книжок розглядали військово-інтернетівський комплекс, збирання розвідувальних даних, кібервійну, історію *WikiLeaks*, Едварда Сноудена та вибори в США 2016 року. Та їм усім бракує захопливої розповіді про відданих інформаційній безпеці людей, які працюють поза громадською увагою чи навіть у тіні, захищаючи наші персональні дані та свободу, а також нашу національну безпеку. У багатьох випадках ці люди набагато яскравіші за своїх супротивників. Це особливо справедливо для людей, чия історію викладено в цій книжці, — головних членів «Культу мертвої корови», які зіграли свою роль у всіх вищезгаданих серйозних подіях і явищах. Хоча їхні публічні витівки притягали увагу в минулому, до сьогодні ніхто не чув їхню справжню історію, а деякі молоді хакери взагалі про них не знають. Але «Культ мертвої корови» — це основний ключ до всієї саги сучасної безпеки, особливо до зусиль збагнути, що етично. Він допомагає багатьом іншим, хто виконує героїчну роботу поза полем зору громадськості.

Книжка *Fatal System Error* була серйозним попередженням тоді, коли багато хто перебував у невіданні. Тепер, у часи масштабнішої моральної кризи в технологіях, ця книжка — рідкісне висловлення

надії та натхнення розв'язати гостріші проблеми, доки не стало надто пізно.

Джозеф Менн

Гравці

«КУЛЬТ МЕРТВОЇ КОРОВИ»

Кевін Вілер / Swamp Rat

Білл Браун / Franken Gibe

Psychedelic Warlord

Керрі Кемпбелл / Lady Carolin

Джессі Драйден / Drunkfux

Пол Леонард / Obscure Images

Кріс Такер / Nightstalker

Ден Макміллан / White Knight

Міша Кубека / Omega

Джон Лестер / Count Zero

Люк Бенфі / Deth Vegetable

Сем Ентоні / Tweety Fish

Пейтер Затко / Mudge

Лейрд Браун / Oxblood Ruffin

Джош Бухбіндер / Sir Dystic

Крістіан Піо / Dildog

Адам О'Доннелл / Javaman

Джейкоб Еплбаум / IOerror

Кемаль Акман / Mixer

Патрік Крупа / Lord Digital

Ninja Strike Force

Кріс Вісопал / Weld Pond

Віндоу Снайдер / Rosie the Riveter

Лімор Фрід / Lady Ada

Legion of Doom

Кріс Гоганс

Скотт Чейсін

Masters of Deception

Еліас Ладопулос / Acid Phreak

Марк Абен / Phiber Optik

@stake

Алекс Стеймос

Роб Бек

Девід Лічфілд

Кеті Муссуріс

Розділ 1.

ВЕЧІР У САН-ФРАНЦИСКО

У жовтні 2017 року у вівторок увечері^[1] близько тридцяти друзів і знайомих зібрались у таунхаусі інженера систем безпеки Адама О'Доннелла на захід із політичного збору коштів. Хоча бум нерухомості на Території затоки Сан-Франциско позбавив більшість американців доступу до пагорба в Глен-Парк, за місцевими стандартами будинок був скромним. Для тих, хто прийшов на звану вечерю, не вистачало стільців, і гості стоячи робили собі тако й пили вино з пластянок. Адам, уродженець Філадельфії, не був чванькуватим керівником із Кремнієвої долини. Він купив будинок перед останнім житлобудівним бумом на гроші від продажу сек'юриті-компанії, у якій він працював, гіганту *Cisco Systems*. Адам приєднався до компанії — об'єкта поглинання, коли вона купила стартап, який він співзаснував 2009 року. Цей стартап рано скористався тим, що стало відомим як «хмара», і захищав комп'ютери від вірусів швидше за конкурентів. Тепер Адам нервово походжав своїм домом, дякував гостям за їхній прихід і подумки повторював розрахунки, сподіваючись, що мінімум у 250 доларів на людину виправдає авіаподорож кандидата.

Адам не звик розважати людей^[2], яких погано знав. Незабаром йому виповниться сорок. Він був дитиною з робочого класу, якій подобалося бавитися з технікою, і врешті-решт він здобув ступінь доктора технічних наук. Навіть коли хакінг став темою незліченних заголовків новин і скандальних виборів, незадекларованим способом ведення війни, Адам залишився в тіні.

У *Cisco* Адам працював над рідкісним, спільним з *Apple* проектом, метою якого було допомогти компаніям захистити айфони працівників. У цьому не було чогось особливо шикарного. Його найцікавішою роботою було те, про що він не розповідав. Під ніком *Javaman* Адам був давнім членом найстарішої, найвідомішої та найважливішої хакерської групи всіх часів — «Культу мертвої корови»^{1}. Заходячи

в його дім, деякі хакери старої школи бачили череп корови, що висів у холі, і розуміли послання. А якщо не розуміли, Адам не пояснював.

[x x]

Хоча в ній ніколи не було більше двадцяти членів водночас, група *cDc* має багату історію. Коли вона перетворилася з доінтернетівської спільноти на дещо схоже на хакерський мистецький гурт, члени *cDc* організували перші хакерські збори, на які запросили представників ЗМІ та правоохоронних органів. Вони розробили хакерські інструменти, якими донині користуються злочинці, шпигуни та професійні системні адміністратори. І вони вигадали термін *хактивізм*^[3], який група визначила як хакінг на захист прав людини. Вона зрідка приймала нових членів, а коли це відбувалося, *cDc* зазвичай обирала людей, які вже зарекомендували себе в інших групах. Це робило її супергрупою у рок-н-рольному сенсі — групою, сформованою з учасників інших груп. Із розвитком *cDc* його члени ставали лідерами у перетворенні хакінгу з хобі на професію, на спосіб ведення війни. В останнє десятиліття той спосіб поширився та виявив себе в очолюваній США кібератаці *Stuxnet* на ядерну програму Ірану, російському виведенні з ладу електричних систем в Україні та методичному викраденні Китаєм західних комерційних таємниць. Нестримна напівавтоматизована пропаганда, яка допомогла проштовхнути обрання Дональда Трампа 2016 року, була лише найостаннішим, найскладнішим і найефективнішим трюком. Такі інформаційні операції та саботаж погрожують тривати невідомо скільки та майже безконтрольно по всьому світу.

Більшість членів «Культу мертвої корови» залишилися анонімними, хоча шістнадцять погодилися, щоб їхні імена вперше назвали на цих сторінках, включно з усіма раніше прихованими основними учасниками. Та невидимість, яка брала початок від заснування групи 1984 року^[4], посилила її таємничість. Це також надавало близько п'ятдесятьом колишнім учасникам більше свободи у керуванні світом, уникаючи суджень взагалі чи помилкових суджень зокрема, у деяких випадках вони досягали впливового суспільного положення. Втім,

деякі за ці роки стали не просто публічними, а знаменитими людьми, як-от Пейтер Затко, відомий онлайн як Mudge (Мадж). У Бостоні він очолював хакерську групу «білих капелюхів»^{2}, що називалася *L0pht*, — першу, яка попереджала виробників софту про вади в їхніх продуктах замість просто експлуатувати їх, щоб проникнути в комп'ютери користувачів. Потім його команда перетворила *L0pht* на першу велику консалтингову групу зіркових хакерів під назвою *@stake*. Пізніше Мадж керував діяльністю з кібербезпеки в Агентстві передових оборонних дослідницьких проєктів США (*DARPA*), сприяючи і військовій обороні США, і досі засекреченим кібератакам, які запобігли масштабнішому насильству на Середньому Сході.

Ще більш відомим в останні роки був Джейкоб Еплбаум під псевдонімом IOerror. Харизматичне американське обличчя *Tor*, найважливішого інструмента збереження приватності в мережі, Джейк був одним з останніх лояльних помічників Джуліана Ассанжа, і він особисто викрив хакерські інструменти, розроблені Агентством національної безпеки. Коли його власні послідовники вивели на чисту воду сексуальні домагання Джейка, «Культ мертвої корови» публічно вигнав його. Але, мабуть, найвпливовішим в управлінні хакерською культурою серед членів *cDc* є Лейрд Браун, відомий більшості за своїм ніком *Oxblood Ruffin*. Батько хактивізму, Лейрд вигадав деякі факти і був ближчим, ніж усвідомлювали його послідовники, до фігур західної розвідки, але зробив моральні міркування центром глобальних дебатів і врятував безліч життів.

Оскільки вони були першими, хто намагався вирішити багато етичних проблем комп'ютерної безпеки, члени *cDc* надихнули легіони хакерів і професіоналів, які прийшли після них. Люди з *cDc* та їхні учні консультували президентів США, членів уряду та генеральних директорів *Microsoft*, *Apple* і *Google*. І коли питання технічної безпеки перетворилися на питання громадської безпеки, національної безпеки та врешті-решт — майбутнього демократії, «Культ мертвої корови» впливав на найважливіші рішення й національний діалог, хоча мало хто знав про його роль. У Кремнієвій долині 2018 року *cDc* розділив непряму відповідальність за простих інженерів, які посилаючись на

права людини, протестували проти співпраці своїх компаній з імміграційними органами влади, Пентагоном і Китаєм.

[x x]

Адам брав участь в інших політичних кампаніях, особливо після обрання Трампа. Зокрема, нова громадська група з Території затоки, *Tech Solidarity*, виявила деяких демократів-неофітів. І незабаром він напише програму, яка допоможе справити вплив на ймовірних виборців-демократів у «Фейсбук» так само, як Трамп цілив у республіканців. Але грати роль хазяїна вечірки було трохи лячно для такого інтроверта, як він. Тому Адам запросив одного з найвідоміших протеже «Культу мертвої корови» приєднатися до нього. Це був Алекс Стеймос — директор з інформаційної безпеки у «Фейсбук». Онук греко-кіпрських іммігрантів, які оселилися в Сакраменто, Стеймос пройшов шлях, подібний до Адама: державні безкоштовні школи, серйозна вища технічна освіта, робота хакером із принципами. Перша була в групі *@stake*, на Маджа та інших членів *L0pht*, які 1998 року вразили його свідченнями в Конгресі під своїми хакерськими ніками про катастрофічний стан кібербезпеки.

Ідучи слідами *sDc*, Стеймос здобув репутацію незалежної людини. Коли Едвард Сноуден злив документи, які показували, що АНБ співпрацювало з великими інтернет-компаніями, особливо з метою збору даних про людей в інших країнах, Стеймос виступив з щирою промовою щодо етики^[5] на найбільшій конференції хакерів, *Def Con*. Він оголосив, що, попри брак широко запроваджуваних кодексів етики, експертам з безпеки краще обміркувати своє звільнення, ніж порушити права людини. За його різкість компанія Yahoo найняла Стеймоса директором з інформаційної безпеки, що було частиною загальної публічної відповіді гігантів Кремнієвої долини на викриття співучасті. Він залишався на цій посаді до 2015 року, коли без шуму пішов через таємне сканування компанією електронних листів користувачів за секретним наказом суду. Відтоді він обійняв посаду вищого керівника з інформаційної безпеки у «Фейсбук», намагаючись обмежити шкоду, яку російські хакери завдали розповсюдженням зламаних імейлів

демократів, та беручи участь в інших бійках з пропагандою, незважаючи на слабку підтримку згори.

Окремо від своєї роботи у «Фейсбук» Стеймос долучився до виборчої політики. Працюючи в *Yahoo*, він інформував Конгрес із питань безпеки і був вражений деякими представниками та розчарований іншими. Усвідомлюючи, що його посада у великій компанії надає йому особливий доступ, він скористався цим, а також особистими пожертвуваннями кандидатам з обох партій, зокрема й республіканцю Віллу Герду, щоб просувати питання, які його хвилювали. У його законодавчому списку бажань було об'єднання сил захисту кібербезпеки США в одній організації замість купи агентств, які здебільшого присвячували свою роботу атакам. Також він хотів реформувати судове переслідування за хакінг, яке наразі визначалося Законом про комп'ютерне шахрайство та зловживання, і заборонити вбудовані урядові бекдори для шпигунства в технологічних продуктах, які, на думку Стеймоса, завдадуть шкоди американським компаніям, коли від них відвернуться інші країни. І, як колишній радник Білого дому з питань кібербезпеки Річард Кларк, він хотів надійнішого процесу ухвалення рішень щодо того, які вади програмного забезпечення приховати для нападу, а які розкрити для захисту. У «Фейсбук» Стеймос тихо допомагав розслідуванню спецпрокурора Роберта Мюллера щодо російського втручання у вибори 2016 року.

Адам бачив, що Стеймос захоче підтримати сьогоднішнього кандидата через його технологічну філософію та потенційне значення політичних перегонів для майбутнього країни. Були й глибші причини, зокрема нагода сплатити своєрідну космічну покуту Кремнієвої долини. Кандидатом був Бето О'Рурк, демократ, який сподівався пройти праймериз та в листопаді поборотися з республіканцем Тедом Крузом за місце сенатора від Техасу. Круз був серйозним фаворитом порівняно будь з ким. З 1994 року жоден демократ не переміг на техаських виборах, і Круз був одним із найбільш відомих і найкраще фінансованих членів Сенату, республіканцем номер два, коли Трамп виграв національні праймериз 2016 року. Але ім'я Круза також мало особливий резонанс для всіх, хто добре знав про Фейсбук і розслідування Мюллера, або і про те і про те, як Стеймос. Якось Круз

був головним політичним клієнтом компанії *Cambridge Analytica*, яка викрала персональні дані 87 мільйонів користувачів Фейсбук (які про це й гадки не мали), коли навчала Круза, а потім Трампа, як цілеспрямовано впливати ефективною рекламою. З повної виборчої картини було зрозуміло, що республіканці утримували в Сенаті хитку більшість і перекидання лише двох місць дозволило б демократам заблокувати автоматичне схвалення кандидатів Верховного суду й уряду Трампа та за потреби захистити розслідування Мюллера.

Не тільки тим, хто не зміг проконтролювати бездумні алгоритми у Фейсбуку, Твіттері та Ютубі, було про що шкодувати після виборів 2016 року. «Культу мертвої корови» теж належало виправляти помилки. Він обернув творчі здібності й опозиційні панівному класу витівки хакерського світу проти популярних медіа, створюючи сум'яття на національному телебаченні та в друкованих виданнях заради розваги та привернення уваги до різноманітних тем. Підрозділ *cDc* під назвою *Ninja Strike Force*, створений з чистими намірами, але пізніше залишений без нагляду, деградував і нещодавно прийняв до себе провокаторів-расистів, які запозичили методи *cDc*, але не його погляди. Кілька нових членів підняли хейт у соціальних мережах і дали «зелену вулицю» технічному спеціалісту, автору найбільших неонацистських дописів, які активно підтримували Трампа.

Обмінявшись кількома словами з Адамом і Стеймосом, О'Рурк почав промову перед гостями. Він керував невеликою компанією, що розроблювала софт й альтернативні видання, далі у статусі непопулярного кандидата виграв вибори за місце в міській раді, відтак у Конгресі, де служив свій третій й останній дворічний термін. Стрункий і високий, вбраний у сорочку з відкритим комірцем і синій костюм, він пояснював, що вирішив балотуватися у вечір, коли Трампа обрали президентом. Він і його дружина Емі намагалися вирішити, що вранці сказати трьом своїм дітям і що вони скажуть їм у наступні роки. «Що ми зробили? Як ми пояснили свої дії?» — пригадував О'Рурк ту розмову. Він мав залишити посаду члена Палати представників, щоб балотуватися у Сенат, але О'Рурк вирішив, що варто ризикнути. Він відвідував кожен округ Техасу, його кампанія набирала обертів, і він думав, що має шанс. Освіта, доступ до медичних послуг і робочі місця

були більш важливі, сказав він, ніж блакитне чи червоне^{3}, і готовність виборців призначити когось, хто «підірве систему», як Трамп, можна приборкати. Найбільшою проблемою було переконати людей прийти на виборчі дільниці.

Допомогло, сказав О'Рурк, що тегасці ненавидять ошуканців, тому не приховував: він проти запланованої Трампом прикордонної стіни, вважає, що Трампа слід піддати імпічменту, та підтримує права на аборт, легалізацію марихуани та контроль над зброєю, як і більшість технологічних працівників Території затоки Сан-Франциско. Він уже боровся в Палаті представників за скасування рішення Федеральної комісії зі зв'язку та відновлення мережевого нейтралітету, який не дозволяє інтернет-провайдерам надавати певному контенту перевагу над іншим. О'Рурку не потрібно було порівнювати свою відвертість із гнучкістю Круза. Всі присутні знали, що нинішній сенатор від Техасу відмовився підтримати кандидата Трампа після того, як той відпустив шпигачки щодо зовнішності дружини Круза та припустив, що його батько був причетний до вбивства Джона Ф. Кеннеді. «Ми просто прийняли відповідальність за все, чим ми є та у що віримо», — сказав О'Рурк. Відмова від грошей з комітетів політичних дій була неприємною, але захід Адама та Стеймоса допоміг. Кілька гостей, які відвідали його, також організували власні вечірки для збору коштів. У Бостоні вірний послідовник *сDc*, Сем Ентоні, доктор наук з Гарварду, який працював над покращенням безпечності безпілотних автомобілів, улаштував для О'Рурка фінансовий захід, який так само надихнув подальші пожертвування на Східному узбережжі.

Хоча багато інших теж прагнули допомогти О'Рурку, коли він посилив свою позицію, виграв праймериз 2018 року та отримав майже однакові з Крузом результати на виборах, рання підтримка у Сан-Франциско та Бостоні прийшлася до речі. У тих двох містах мешкала більшість членів *сDc*. І так склалося, що група почала свою діяльність у рідному штаті О'Рурка — Техасі.

Розділ 2.

ТЕХАСЬКІ Т-ФАЙЛИ

Як і багато найперших послідовників інтернету^[1], Кевін Вілер з ентузіазмом намагався опанувати новий і незграбний спосіб комунікації через глибоку потребу в спілкуванні. Захоплений комп'ютерами син університетського адміністратора та вчительки музики чудово проводив час із друзями зі схожими інтересами в Кенті, Огайо, граючи в *Dungeons & Dragons*. Але потім, 1983 року, родина переїхала в Лаббок, Техас, і тринадцятирічна дитина зазнала культурного шоку.

Немов мало бути підлітком-бунтівником у самому серці рейганівської республіканської ери. Тепер, у новій неповній середній школі, Кевін загубився серед культурно консервативних християн-євангелістів, чиїм уявленням про бунтарство був міський герой Бадді Голлі^[4]. Кевін спробував поспілкуватися з дітьми багатіїв, але вони були бундючними й непривітними. Тоді він пішов до бідних дітей, і вони шокували його оповідками про секс і наркотики. Але дозволили йому сидіти з ними, тож він залишився.

Кілька дітей, чиї батьки працювали на великому техаському інструментальному заводі, теж цікавилися технологіями. Інші почали замислюватися, що може статися з комп'ютерами, після перегляду фільму «Воєнні ігри», який вийшов того ж року, коли Кевін приїхав у місто. У фільмі підліток, якого зіграв Метью Бродерік, довільним чином набирає номери, використовуючи громіздкий пристрій під назвою «модем», що був підключений між його комп'ютером і домашньою телефонною лінією. Герой Бродеріка випадково проник у воєнний суперкомп'ютер. Хакери-початківці Лаббока не шукали собі неприємностей. Кілька старших дітей створили електронні форуми, відомі як електронні дошки, на яких відвідувачі, використовуючи модеми для дзвінків на звичайні телефонні лінії, могли читати або залишати повідомлення й текстові файли. Місцеві називали їх т-

файлами. До повсюдного використання веббраузерів залишався ще десяток років.

Кевін уже два роки користувався *Apple II*, до переїзду в Лаббок, тому дуже швидко відшукав місцеві електронні дошки. За його районним кодом 806 їх було небагато, і більшістю керували любителі, які обговорювали комп'ютерні теми. У деяких підлітків були дошки, що пропонували більше свободи, і Кевін з друзями деякий час там теревенили, поки старші діти не втомилися від непроханих гостей і позбавили їх доступу. Кевін був обурений. «Ми маємо зробити власні дошки й по-справжньому бути елітою»^[2], — заявив він друзям. Він та інші створили кілька дощок і наповнили їх текстовими файлами про хеві-метал, пародії на «Зоряні війни» та інші теми поп-культури, а також сатирою на операторів серйозніших електронних дощок і пихатих хакерів. Дощки мали перехресні посилання на заголовки та телефонні номери одна одної і групувалися під назвою *Pan-Galactic Entropy*.

Відвідування цікавих електронних дощок поза своїм районним кодом означало чималенькі рахунки за міжміське користування домашнім телефоном. Усім, хто не мав багатих і схильних пробачати батьків, була потрібна чиясь кредитна картка, або п'ятизначний код від компанії міжміського зв'язку, як-от *MCI*, або деякі справжні хакерські здібності. Найлегше було здобути п'ятизначний код, який могли зламати вручну серією спроб і помилок ті, хто дійсно був цим захоплений. Цифри-переможці розповсюджувалися немов гарячі плітки у шкільній їдальні та в дописах електронних дощок уночі. Вони працювали, доки не з'являлося забагато користувачів і *MCI* не помічала це та не відкликала номер. Зазвичай це забирало місяць. Потім ентузіасти відшукували та поширювали новий код.

Якщо ви приділяли цьому достатньо часу, то могли знайти електронну дошку на свій смак і з саме тим типом контенту, що вам подобався. Більшість дощок надавали змогу завантажувати матеріали та копіювати їх на власну дошку, якщо у вас був досить швидкий модем чи ви могли залишити його працювати на всю ніч, аби видобути великий файл, — за умови, що нікому не було потрібно зробити

звичайний дзвінок. Здавалося, батьків Кевіна не турбує, що він захоплює телефонну лінію та допізна не лягає спати, завантажуючи файли.

Як і більшість однолітків, Кевін полював на нові програми для свого *Apple II*, що означало обмін зламаними версіями, у яких видалено засоби обмеження користування. Але читання та невдовзі написання текстових файлів було тим, що цікавило Кевіна найбільше. Для нього це був спосіб творчого самовираження, і він мав аудиторію. Він хотів зробити свої текстові файли кумедними чи принаймні провокаційними, щоб можна було підключатися до комп'ютерів інших дітей, які розуміли ті самі жарти. Після того як робота в комп'ютерному магазині влітку 1985 року принесла достатньо грошей, щоб купити жорсткий диск за 715 доларів, Кевін запустив власну електронну дошку, *Demon Roach Underground*. Одним з її перших файлів була абсурдна імпровізація в усталеному жанрі «підривних» файлів, схожа на надруковані у «Куховарській книзі анархіста», з інструкціями виготовлення небезпечних і незаконних предметів.

Ідеєю Кевіна була «Бомба з корму для піщанок»^[3]. Вона містила покрокові інструкції та радила читачам подрібнити гранули корму, покласти їх у скляну банку та витрусити. Потім слід налити в банку бензин, запалити ґніт і з криками втекти. Це був поширений юнацький гумор. Але хоча він кепкував з анархістських кредо, він підіймав на глум і поліцію, яка б відповіла на вибух фразою «Поліцейські — ваші друзі!». Й у файлі розповідалося, як весело вдарити пакет корму битою та вдати, що це республіканська перша леді Ненсі Рейган, авторка кампанії боротьби з наркотиками «Просто скажи "Ні"». Сам Кевін узагалі не цікавився наркотиками чи навіть пивом, але це не означало, що Рейгани не заслуговували висміювань.

Онлайн усім був потрібен нік. Кевін обрав *Swamp Rat*, тому що любив гратися біля болота поруч зі своїм домом. Невдовзі нік перетворився на вишуканіше *Swamp Ratte* і зрештою на *Grandmaster Ratte*. Один з його найперших онлайн-помічників узяв собі прізвисько Сід Вішез на честь найбільш патетичного наркозалежного члена однієї з перших

панк-груп *Sex Pistols*. У реальності Сід був восьмикласником на ім'я Брендон Брюер, який жив у сусідньому місті Френдшип. На відміну від блідого та відлюдного Кевіна Брендон займався спортом. Він і його старший брат Тай з ніком *Graphic Violence* вели електронну дошку *KGB* — за назвою радянської спецслужби. Серед іншого, вона містила справжні інструкції з виготовлення бомби. Однак ведення дошки допомагало братам уникати пияцтва та халеп на вулицях. Пізніше Кевін розповів другу, що на дошці *KGB* були «схибнуті речі про секс і насильство^[4] та дещо про фрикінг *MCI*», маючи на увазі телефонний еквівалент комп'ютерного хакінгу.

Брендон мав більше технологічних амбіцій, ніж Кевін. Він нишпорив у сміттєвих контейнерах за офісами великих компаній, шукаючи будь-що, що допомогло б йому проникнути туди. І він користувався «блакитними коробочками» — головними пристроями для фрикінгу. Вони видавали потрібні тони на телефонних лініях, видурюючи безоплатні міжміські дзвінки. Улюбленою грою Брендона було продовжувати передавати дзвінки зі станції на станцію в одному напрямку, роблячи коло планетою, аж поки не дзвенів другий телефон у його ж домі. Такі телефонні трюки досі були легшими, ніж програмування, хоча насувалися великі зміни. Коли брати Брюери отримували нові програми для свого комп'ютера, їх досі було потрібно вводити вручну. Один диктував рядок коду, інший друкував. Коли в зайнятого друком починали боліти пальці, вони мінялися місцями.

Брендон і Кевін не хотіли справляти грізне враження серйозних хакерів — таких, які можуть потрапити за ґрати. «У нашому колі^[5] не було нічого зловмисного; туди ніколи не приходили з наміром завдати шкоди чийсь системі,— сказав Брендон.— Суть була в тому, щоб пробитися крізь стіну». Втім, вони хотіли, щоб їх сприймали серйозно. І назва «Пангалактична ентропія» створювала недостатньо лячне враження. Вона була надто нудною, у стилі «Путівника по Галактиці для космотуристів». Хлопці покрутили в голові можливі нові назви, пробуваючи зібрати до купи свою маленьку спільноту електронних дощок і написання текстів, і вирішили, що щось зі словом культ звучатиме досить лиховісно й таємниче. Культ чого? Деякі слова, як-от полуниця, були надто безглуздими. Але було б непогано вигадати щось

трохи безглузде. «Ми хотіли, щоб назва була чудернацькою,— поділився Брендон.— Просто намагалися поглузувати з істеблїшменту». Це місце було схоже на клуб, відділ вільних мистецтв у хакерському андеграунді. Кевін подумав про моторошне місце зустрічей неподалік — покинуту бійню, неприємні залаштунки найбільш канонічної галузі техаської економіки. Тоді він додумався: «Культ мертвої корови».

Хоча Брендон і допоміг з назвою групи та поділився своєю хакерською майстерністю, остання невдовзі завдала йому неприємностей. Причиною став телефонний фрикінг. Друг Брюерів доглядав за чийось домом, знайшов абонентську картку *MCI*, записав її номер і повідомив його братам. Вони підключилися до інших електронних дощок і запропонували читачам завітати на їхню дошку. Після того як на рахунку власника картки з'явилося забагато незрозумілих витрат, він викликав поліцію, яка відвідала друга, а той назвав імена. Незабаром у вітальні Брюерів сиділи чоловіки в костюмах. Тридцять з чимось років по тому Брендон сказав, що не пам'ятає, що саме сталося далі. Можливо, ті люди забрали комп'ютер як доказ. Можливо, батько жбурнув його у сміття. Так чи інакше, це був кінець Сіда Вішеза. Брендон Брюер пішов у старші класи та відкрив для себе нове захоплення — дівчат.

Він покинув групу навіть до зустрічі з хлопчиком, якого Кевін вважає третім засновником «Культу мертвої корови». Він мав нік *Franken Gibe* і часто відвідував ті самі дошки, що й Кевін. Насправді його звали Білл Браун. Навесні 1986 року Білл набрав номер *Demon Roach Underground*. Дощка не відкрилася, тому що Кевін працював над софтом, щоб вона краще функціонувала чи мала дивніший вигляд. Витріщаючись на порожній екран з діалоговим вікном, *Franken Gibe* надрукував «привіт» і відправив повідомлення. «Ти хто?» — з'явилося в наступному рядку. Білл сподівався, що спілкується напямую з системним оператором, або сисопом. Йому пощастило: це був Кевін. Вони трохи побалакали. Врешті-решт вони з'ясували, що мешкають лише за кілька кварталів один від одного, і зустрілися.

Білл більше цікавився альтернативною культурою,— НЛО, таємними спільнотами та малобюджетними фільмами,— ніж написанням комп'ютерного коду. Після виходу «Воєнних ігор» йому довелося - благати про комп'ютер своїх нетямущих батьків, які не мали навіть телефонного автовідповідача аж до кінця 1990-х. «Я нічого не знав про комп'ютери,— пригадував він,— але мені була до вподоби ідея електронної дошки, цієї прославленої доінтернетівської мережі». Обидва хлопчики були в Лаббоку аутсайдерами з точки зору культурних вподобань і на ранній інтернет-сцені, яка прославляла хакерські трюки. Вони були наче ранні панк-рок-гурти, які не збиралися тихо сидіти тільки тому, що не вміли добре грати.

Уникаючи призначеної йому роботи в католицькій школі, Білл допоміг міфологізувати «Культ мертвої корови» в псевдорелігійних рядках, склавши епічну «Книгу Корови»^[6], свій перший текстовий файл. Це була безглузда та пафосна пародія обсягом 1100 слів на обидва заповіді Біблії. «Прогурчав звір, і все було жуйкою та міазмами тварини. Це був початок. І від Моменту Корови пішло все, що ми називаємо світом»,— виголошував текст на початку. Наприкінці було: «Культ квітнув у ті безплідні часи, і здібні розуми пожинали плоди справедливості та правди. Культ вийняв з піхов осяйний меч знання й у битву вирушив, прекрасний у сліпучих шатах ідеалів».

Пізніше Білл розмірковував над тим, що ввійшов у хакерський світ у ролі своєрідного королівського блазня. «Я сприймав свою дурість дуже серйозно^[7] і дражнив деспотичну ієрархію Освіченої Аристократії,— писав він.— До cDc існувала еліта та лузери. Це була проста, феодальна, незріла система класової дискримінації на основі зв'язків (переважно) чи досвіду у мистецтві х/ф [хакінгу/фрикінгу]... cDc була по-справжньому визвольною силою». Згодом Кевін і Білл вирішили, що суттю групи не може бути тільки нісенітний гумор і химерні повчання, що їй потрібна деяка хакерська репутація. І так склалося, що помітно не зацікавлений у технологіях Білл пішов у бібліотеку Технічного університету, проштудіював книжку з операційних систем Unix й оприлюднив гідний перелік програмованих команд^[8], які потім циркулювали онлайн роками.

Більшість файлів тоді були шпаргалками з комп'ютерних мов або інструкціями, які навчали читачів, як і де підключитися, часто безоплатно. Але далі вони нікуди не йшли. Білл просував етику *cDc* під гаслом «Телекомунікаційні технології як засіб, а не кінцева мета»^[9]. Гумор дітей клав край будь-якій зарозумілості в групі та зробив її доступною. *cDc* потроху поглинала інші дошки та встановлювала зв'язок з новими віддаленими. Серед їхніх власників був підліток з Ель Пасо з ніком *Psychedelic Warlord* і хтось у Мічигані на прізвисько G. A. Ellsworth, чиє справжнє ім'я було Метт Келлі. Обидва додали власні текстові файли до «флагманського корабля» і були прийняті в члени. Оприлюднені з 1987 до 1990 року, вісім т-файлів *cDc*, які написав *Psychedelic Warlord*, містили тексти пісень смішного панк-гурту *The Dead Milkmen*. У файлах була фантазія про видіння, які підбурювали оповідача до вбивств: «Більше не можу придушувати це сильне бажання у моїй голові. Визнай цей факт: мою єдиною метою в житті стало вбивство всього вільного й сповненого любові»^[10]. Перший *cDc*-файл, розміщений *Psychedelic Warlord* (у рік, коли йому виповнилося п'ятнадцять)^[11], просив читачів уявити кращий світ, чи принаймні кращу країну, без грошей. Після ненасильницького усунення уряду він бачив кінець голоду та класових відмінностей.

У ще одному файлі, оприлюдненому наступного року, був текст інтерв'ю зі самопроголошеним неонацистом^[12], який стверджував, що Гітлера неправильно зрозуміли й насправді він не хотів винищення євреїв. *Psychedelic Warlord* і його друг-єврей взяли під сумнів теорії чоловіка та дозволили йому верзти дурниці. Після інтерв'ю *Warlord* написав: «Ми намагалися збагнути, що наштовхнуло його на такі жахливі думки». Він додав, що виступає проти цензури, тому якщо люди хочуть дізнатися більше про того чоловіка та його арійську церкву, можуть написати листа на його поштову скриньку в Ель Пасо. Він сподівався, що читачі завалять її повідомленнями чи контраргументами або просто поконфліктують з хлопцем. «Їм точно сподобалася б фанатська пошта», — написав він.

Хоча його родина жила з комфортом і, як вважалося, мала високий статус, Psychedelic Warlord почувався маргіналом. Він теж зловживав телефонними картками та завантажував піратські ігри. «Коли тато купив *Apple II* та модем на 300 бод, я почав відвідувати електронні дошки, то був Фейсбук тих часів,— казав він.— Ти просто хотів бути частиною спільноти».

Завербовуючи лідерів інших дощок, *cDc* почала діяти немов супергрупа, якою вона стане десятиліттям пізніше. Але в ті прості дні кінця 1980-х головними критеріями членства в *cDc* було таке: (1) бути знайомим з чинним членом групи, (2) не бути нудним і (3) не бути засранцем. Дівчина з ніком Lady Carolin, насправді на ім'я Керолін (Керрі) Кемпбелл, познайомилася з Psychedelic Warlord на його дошці та приєдналася до *cDc*, коли їй було п'ятнадцять. Це зробило групу однією з небагатьох, у складі яких були жінки. *Obscure Images*, артистичний підліток Пол Леонард з чиказької агломерації, регулярно відвідував дошку *Metta*, *Pure Nihilism*, до того як стати ще одним основним членом *cDc*.

Пізніше Пол сказав про себе: «Я доволі типова, дещо дурна, примхлива, відлюдна та відчужена дитина». Пол вештався дошками, які спеціалізувалися на обміні піратським софтом, і товаришував з однією з зірок цієї сцени, поки той молодий чоловік не став першим, кого засудили за Законом про комп'ютерне шахрайство та зловживання 1986 року. Після цього Пол шукав чогось веселішого та більш законного. «До кінця 1990-х члени *cDc* цікавилися переважно написанням текстів, музикою, мистецтвом тощо,— казав Пол.— Технічні питання були другорядними». Він з ентузіазмом прийняв культуру публікування «зроби сам», яка перетиналася з музикою та журналами на кшталт *Boing Boing*, що змінив паперову форму на електронну та є одним із небагатьох, які існують відтоді до сьогодні. Як художник-графік, Пол оцінив та поліпшив ілюстративні матеріали *cDc*, створені з текстових символів, які були максимумом, що могли дозволити модеми того часу. Стилізоване під дитячий малюнок зображення мертвої корови з Х для очей залишалось емблемою *cDc* ще довго після того, як члени отримали можливість надсилати відеокліпи з високою роздільною здатністю.

Керрі Кемпбелл докладала багато зусиль, щоб згуртувати членів групи. Коли Psychedelic Warlord у телефонному дзвінку переконався, що Lady Carolin — з тих рідкісних людей з жіночими ніками, які дійсно жінки, він і пізніше решта групи cDc прийняли її та ставилися до неї з повагою. Керрі вела електронну дошку в Сан-Дієго і, так само як інші, займалася фрикінгом просто для спілкування. А ще вона писала старомодні листи Psychedelic Warlord і деяким іншим. Вона ніколи не називала себе хакером, але була розумною, доброю та завжди знала, коли в кого день народження.

За винятком засновників у Лаббок, до 1990 року члени cDc зрідка зустрічалися особисто. Хоча їхні різноманітні дошки розміщували офіційні файли cDc, вони спілкувалися між собою у таємній частині *Demon Roach Underground*. Навіть Білл зрідка з'являвся особисто, тому що поїхав вчитись у школі закритого типу, а потім у коледжі на півдні Каліфорнії. Psychedelic Warlord закінчив приватну школу на Східному узбережжі. Не маючи там комп'ютера, він передав Метту Келлі свою дошку, *Tacoland*. Улітку 1992 року Метт відвідав Лаббок. Він і Білл поїхали в Сан-Франциско окремими машинами, спілкуючись через радію. Опинившись в Ель Пасо, вони поїхали за адресою Psychedelic Warlord, щоб здивувати його. Квартали мали дедалі вишуканіший вигляд, і врешті-решт хлопці зупинилися перед величним особняком. Коли економка відчинила двері, хлопці спантеличено презирнулися. Psychedelic Warlord ніколи не згадував, що його батько — бізнесмен зі зв'язками та колишній представник округу. «Я припускав, що він з середнього класу, як і всі ми», — казав Метт. Їм не довелося турбуватися про своє втрачене самовладання, оскільки виявилось, що того дня їхнього друга не було вдома.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ